

Hadforbrydelser i 2018

Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser

Resumé

Denne rapport udgør Rigspolitiets afrapportering vedrørende hadforbrydelser i 2018. Årsrapportens datamateriale består af sager fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS).

Rapporten beskriver politiets monitoring af hadforbrydelsesområdet. Formålet med monitoringsordningen er at styrke politiets registrering af hadforbrydelser og løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v.

Årsrapporten viser følgende i forhold til antallet og fordelingen af hadforbrydelser i 2018:

- I 2018 registrerede politiet 449 sager, som efter Rigspolitiets opfattelse kan karakteriseres som hadforbrydelser.
- Hadforbrydelserne i 2018 fandt særligt sted indenfor kriminalitetstyperne vold, trusler, hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b) og hærværk.
- Racistisk motiverede hadforbrydelser var den mest udbredte motivkategori i 2018 (260 sager). Herefter fulgte religiøst motiverede hadforbrydelser (112 sager) og seksuelt orienterede hadforbrydelser (74 sager)¹.
- 43 % (193 sager) af de registrerede hadforbrydelser i 2018 fandt sted på offentligt tilgængelige steder, såsom på åben gade, i butikker eller i offentlige transportmidler.
- 20 % (89 sager) af de registrerede hadforbrydelser i 2018 fandt sted på internettet (særligt Facebook).
- Ud af de 449 hadforbrydelsessager er der (på tidspunktet for rapportens udarbejdelse) rejst sigtelse i 84 sager mod i alt 101 personer. Ud af de 101 personer er 87 mænd og 14 kvinder. Den kriminalitetstype, der er rejst flest sigtelser for, er hadefulde ytringer.
- I de 449 hadforbrydelsessager er der registreret 236 ofre². Ud af disse ofre var 145 mænd og 91 kvinder.

Samlet set viser årsrapporten, at politiet i 2018 har behandlet en række forskellige former for hadforbrydelser, hvilket bekræfter, at der er borgere i samfundet, som på baggrund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk³ kan betragtes som særligt udsatte for diskriminerende strafbare handlinger.

¹ I tre sager var det ikke muligt at definere motivet.

² Der er forskellige årsager til, at der ikke indgår personoplysninger fra alle 449 hadforbrydelsessager i denne opgørelse. Dels har det i et antal sager ikke været muligt at afgøre, om anmelderen i sagen er identisk med den forurettede, og dels er der et antal sager, hvor forurettede er angivet som virksomheder, institutioner eller lignende.

³ Med kønsidentitet henvises der til den enkelte persons vedholdende indre og individuelle oplevelse af sit køn, hvilket måske ikke svarer til det ved fødslen tildelte køn. Med kønsudtryk henvises der til måden, hvorpå man viser sit køn som mand eller kvinde, f.eks. ved valg af tøj, frisure, make-up og tale. Hvor kønsidentitet drejer sig om, hvorledes kønnet opleves, drejer kønsudtryk sig således om, hvorledes kønnet udtrykkes.

Rigspolitiet udbyder et efter- og videreuddannelsesstilbud til politikredsens medarbejdere med det formål at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau i politikredsen i forhold til identificering og behandling af hadforbrydelser.

Rigspolitiet fortsætter endvidere den allerede iværksatte dialog med en række væsentlige interessenter på området. Denne indsats har blandt andet til formål at skabe tillid mellem politiet og udsatte grupper med henblik på at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet.

Indhold

Resumé	1
1. Indledning	4
2. Politiets monitorering af hadforbrydelser	5
3. Årsrapportens datagrundlag	7
4. Hadforbrydelser i 2018	8
4.1 Antal	8
4.2 Geografisk fordeling	9
4.3 Fordeling på måneder	10
4.4 Kriminalitetstype	10
4.5 Motiv	12
4.6 Gerningssteder	17
5. Gerningspersoner og ofre	23
6. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark	25
7. Aktuelle og fremtidige initiativer	26
Litteratur	30

1. Indledning

Denne rapport udgør Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2018. Formålet med årsrapporten er at gøre viden om omfanget og karakteren af hadforbrydelser samt udviklingen i antallet af registrerede hadforbrydelser i Danmark tilgængelig for offentligheden. Herudover beskrives politiets indsats på hadforbrydelsesområdet i rapporten. Årsrapporten offentliggøres årligt efterfølgende det år, som den enkelte rapport omhandler.

Det er Rigspolitiets fjerde årsrapport, idet Rigspolitiet primo 2015 overtog det overordnede ansvar for hadforbrydelsesområdet fra Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Grundet en ændring i Rigspolitiets monitoringspraksis er data fra årsrapporterne vedrørende hadforbrydelser registreret i 2017 og 2018 ikke direkte sammenlignelige med Rigspolitiets foregående årsrapporter (se afsnit 3 vedrørende årsrapportens datagrundlag). Data fra Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser registreret i 2018 er sammenlignelig med data fra Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser registreret i 2017, da data til disse rapporter er indsamlet på baggrund af samme monitoringspraksis.

Politiets arbejde med hadforbrydelser baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet – dvs. at en hadforbrydelse er et strafbart forhold, der har baggrund i gerningspersonens opfattelse af offerets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. En hadforbrydelse består således af to elementer: En strafbar handling, samt det forhold, at der ligger et diskriminerende udvælgelselement (et såkaldt hadmotiv) til grund for den strafbare handling. Hadforbrydelser ses typisk i sager vedrørende trusler, vold eller hærværk, men et hadmotiv kan også foreligge ved andre former for strafbare forhold.

Strafbare forhold, der har baggrund i offerets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, kan være en overtrædelse af straffelovens § 266 b (hadefulde ytringer) eller lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. (racediskriminationsloven, der bl.a. kriminaliserer nægtelse af adgang til diskotek på baggrund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering).

Endvidere kan det ved straffelovsovertrædelser (f.eks. vold, trusler eller hærværk) og særlovsovertrædelser (f.eks. overtrædelse af ordensbekendtgørelsen) være relevant at anvende straffelovens § 81, nr. 6 (strafskærpesesgrund), såfremt den kriminelle handling helt eller delvist har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende.

Der kan læses mere om de nævnte bestemmelser og deres anvendelsesområde i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser, der findes på anklagemyndighedens hjemmeside (Rigsadvokaten 2019).

Politiet har et særligt fokus på at identificere, registrere og efterforske hadforbrydelser. Det skyldes dels, at hadforbrydelser i særlig grad kan have en skadelig effekt for det enkelte offer, og dels at hadforbrydelser kan have en skadelig effekt for hele den gruppe, offeret tilhører eller opfattes at tilhøre, da gerningspersonen med sin forbrydelse sender et symbolsk signal om denne gruppes sårbarhed, mindreværd og manglende ret til anerkendelse.

2. Politiets monitorering af hadforbrydelser

Rigspolitiet etablerede i 2015 en monitoringsordning på hadforbrydelsesområdet for at styrke politiets indsats på området gennem indsamling af viden. Ordningen har til formål at styrke registreringen af hadforbrydelser, således at der skabes et retvisende billede af antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v. Den løbende monitorering af hadforbrydelsesområdet anvendes samtidig til at sikre kvalitet i politiets registrering og sikre fokus på behandlingen af hadforbrydelser.

Monitoringsordningen indebærer, at hadforbrydelser registreres i politiets systemer via en række søgenøgler, som gør det muligt for politiet at anføre, at der skønnes at være et muligt hadmotiv i den pågældende sag. Søgenøglerne for hadforbrydelser påføres den enkelte sag, som samtidig kategoriseres ud fra, om det kriminelle forholds motiv har været gerningspersonens *opfattelse* af offerets race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk.

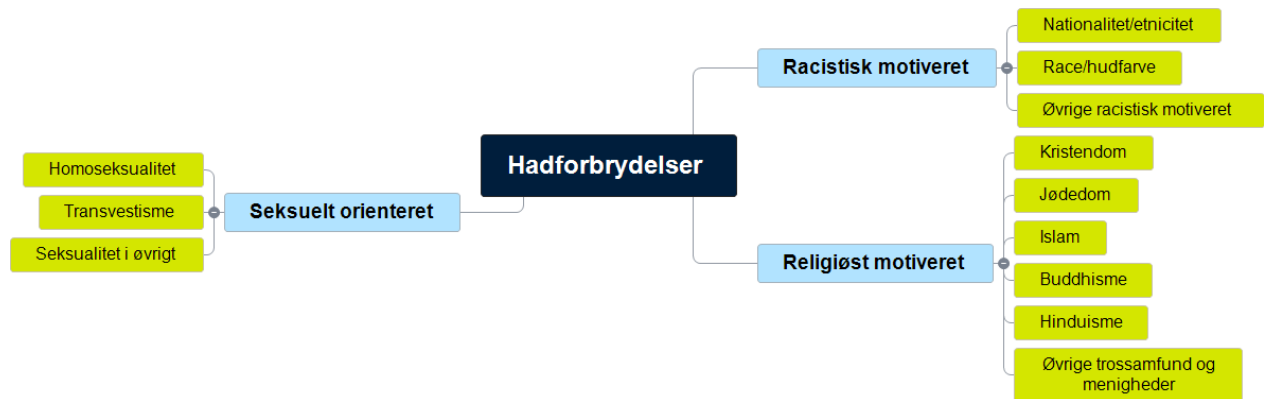
Søgenøglen kan påføres ved sagens oprettelse, f.eks. når et offer for en hadforbrydelse indgiver en anmeldelse til politiet. Søgenøglen kan også tilknyttes sagen efterfølgende, hvilket f.eks. kan være relevant, hvis den videre efterforskning af sagen viser, at en forbrydelse, der i første omgang ikke har været anset for en hadforbrydelse, viser sig at være det. På samme måde kan søgenøglerne også fjernes i forbindelse med politiets arbejde med sagen, hvis dét, man i første omgang opfattede som en hadforbrydelse, viser sig ikke at være det.

Ved hjælp af hadforbrydelsessøgenøglerne kan der efterfølgende foretages specifikke dataudtræk for denne sagstype på tværs af forskellige kriminalitetstyper som f.eks. vold, trusler og hærværk.

Alle anmeldelser til politiet registreres i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Her oprettes anmeldelsen som en straffesag, hvis der er tale om, at et strafbart forhold er begået, og der ikke er tvivl om gerningsindholdet. Herudover kan sagerne oprettes som hændelser eller undtagelsesvist og midlertidigt som undersøgelsessager, hvis der ud fra de umiddelbart foreliggende oplysninger er tvivl om, hvorvidt anmeldelsen vedrører et kriminelt forhold, eller der er tvivl om gerningsindholdet. Hændelserne og undersøgelsessagerne skal efterfølgende konverteres til straffesager, hvis efterforskningen giver anledning hertil. Både straffesager, hændelser og undersøgelsessager kan registreres som hadforbrydelser via søgenøglerne.

Som det fremgår af figur 1, sondres der i monitoringen af hadforbrydelser mellem tre overordnede motivkategorier: Racistisk motiveret, religiøst motiveret og seksuelt orienteret. Herudover arbejdes der med en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet.

Figur 1: Oversigt over motivkategorier

Kilde: Rigspolitiet.

Kategorien "Seksuelt orienterede hadforbrydelser" omfatter både hadforbrydelser rettet mod personer med en bestemt seksualitet (f.eks. homoseksuelle og biseksuelle) og personer med en bestemt kønsidentitet eller et bestemt kønsudtryk (f.eks. transkønnede og transvestitter)⁴.

For at sikre at relevante strafbare forhold efterforskes som en hadforbrydelse, er det afgørende, at politiet er opmærksom på, om der foreligger et hadmotiv i den sag, som behandles. Det er endvidere afgørende, at sagerne registreres korrekt, så datakvaliteten sikres til brug for bl.a. analyser af omfanget og karakteren af de hadforbrydelser, der anmeldes til politiet. Rigspolitiet udsendte derfor i 2015, som led i implementeringen af monitoringsordningen, en vejledning til samtlige politikredse om, hvad der karakteriserer en hadforbrydelse, og hvordan man foretager korrekt registrering med søgenøgler på hadforbrydelsesområdet.

På trods af, at der er etableret ensartede procedurer for registreringen af hadforbrydelser, ligger der fortsat en udfordring i at sikre, at alle relevante sager påføres en søgenøgle. Rigspolitiet foretager derfor en løbende vurdering af monitoringsordningen med henblik på at kunne foretage ændringer, hvis det viser sig nødvendigt. I nedenstående afsnit beskrives bl.a. en sådan ændring, som blev foretaget med virkning fra 2017.

⁴ Der henvises til forarbejderne til straffelovens § 266 b.

3. Årsrapportens datagrundlag

Datamateriale

Årsrapporten baserer sig på sagsoplysninger indhentet ved datatræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Datamaterialet omfatter både sager, som borgere har anmeldt til politiet, og sager, som politiet har anmeldt på eget initiativ. Datatrækkene er foretaget løbende. Der er tale om dynamiske data forstået på den måde, at alle sager ikke nødvendigvis har været færdigbehandlet på tidspunktet for datatrækket, og at der derfor kan være sket ændringer efterfølgende⁵. Med henblik på at fremsøge de sager, der på tidspunktet for datatrækket ikke er påført en søgenøgle, foretager Rigspolitiet også en søgning på en række generelle søgeord relateret til hadforbrydelsesområdet i resuméfeltet (fritekstfelt i politiets sagsstyringssystem) samt en søgning på alle sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 266 b.

Ændring i Rigspolitiets monitoringspraksis

Ultimo 2017 blev Rigspolitiet opmærksom på et antal sager, som kunne karakteriseres som hadforbrydelsessager, men som ikke var påført en hadforbrydelsessøgenøgle, og som ikke kunne fremsøges ved brug af de ovenfor nævnte generelle søgeord. Rigspolitiet besluttede derfor at udvide monitoringen med en række supplerende specifikke søgeord. Med henblik på at sikre et så retvisende datasæt for 2017 som muligt, blev der derfor foretaget en søgning på disse specifikke søgeord for hele 2017, hvilket betød, at det samlede antal hadforbrydelser for 2017, som blev inkluderet i datasættet, blev forøget. Denne nye monitoringspraksis anvendes fortsat. Dette indebærer, at datagrundlaget vedrørende hadforbrydelser registreret i 2017 og 2018 ikke er direkte sammenligneligt med de foregående år.

Rigspolitiet har på den baggrund igangsat en særskilt controlling af hadforbrydelsesområdet med henblik på at sikre en mere ensartet og øget anvendelse af hadforbrydelsessøgenøglerne⁶.

Identificering og kvalitetssikring af hadforbrydelsessager

Ved hjælp af hadforbrydelsessøgenøglerne, søgningerne i resuméfeltet samt fremsøgningen af alle § 266 b-sager, identificerer Rigspolitiet månedligt et antal sager. For at kvalitetssikre datagrundlaget for rapporten har Rigspolitiet gennemgået hver enkelt sag og foretaget en konkret vurdering af, om sagen bør kategoriseres som en hadforbrydelse. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningspersonen har fremsat mundtlige eller skriftlige tilkendegivelser i forbindelse med det kriminelle forhold,

⁵ For eksempel kan efterforskningen af en given sag vise, at det, der først ansås som en hadforbrydelse, viste sig ikke at være det, eller omvendt. Der kan også ske ændringer i sagskategorierne, således at undersøgelsessager senere konverteres til straffesager.

⁶ Det kan endvidere nævnes, at Rigspolitiet i september 2018 foretog en generel gennemgang og revidering af den samlede søgenøglestruktur i dansk politi med henblik på en forbedret anvendelse af søgenøglerne. Dette indebærer en forenkling af strukturen og en større brugervenlighed i søgenøglerne. I forbindelse med revisionen af søgenøglestrukturen følger der et controllingsspor, der skal gøre det muligt for Rigspolitiet at følge med i, om søgenøglerne anvendes korrekt. Der er herudover blevet udpeget dataansvarlige medarbejdere i de 12 politikredse.

men der forekommer også sager, hvor der ikke foreligger en mundtlig eller skriftlig tilkendegivelse. Der er derfor også taget højde for, om for eksempel gerningsstedet eller gerningstidspunktet kan indikere et hadmotiv⁷.

Vurderingen af om der foreligger et hadmotiv i de enkelte sager, tager udgangspunkt i Rigspolitiets nationale vejledning vedrørende registrering af hadforbrydelser og Rigsadvokatens retningslinjer vedrørende hadforbrydelser (Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser), som indeholder eksempler på indikationer for tilstedeværelsen af et hadmotiv i en given sag⁸. Hver enkelt sag er vurderet ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, herunder den forurettedes egen beskrivelse af hændelsen, tilstedeværelsen af relevante mundtlige tilkendegivelser, relevante forhold omkring gerningsstedets karakter samt andre oplysninger, der kan indikere tilstedeværelsen eller fraværet af et hadmotiv. Rigspolitiet arbejder ud fra et forsigtighedsprincip, der indebærer, at alle sager, hvor der foreligger en indikation af, at der kan ligge et hadmotiv bag det strafbare forhold, medtages i monitoreringen. Det vil sige, at der i forbindelse med monitoreringen ikke tages højde for, om det foreliggende bevismateriale i de enkelte sager er tilstrækkeligt til at kunne føre til sigtelse, tiltale eller domfældelse.

4. Hadforbrydelser i 2018

4.1 *Antal*

Der er i 2018 identificeret i alt 449 sager, der efter Rigspolitiets opfattelse kan kategoriseres som hadforbrydelser, mens der er i 2017 blev registreret 446 hadforbrydelser, i 2016 blev der registreret 274 hadforbrydelser og i 2015 198 hadforbrydelser⁹. Der har således ikke fundet en signifikant stigning stedi antallet af registrerede hadforbrydelser fra 2017 til 2018.

⁷ Dette kunne for eksempel være tilfældet, hvis gerningen har fundet sted på en bar, der er kendt som et sted, der ofte frekventeres af homoseksuelle, eller hvis gerningen har fundet sted i eller ved en religiøs bygning.

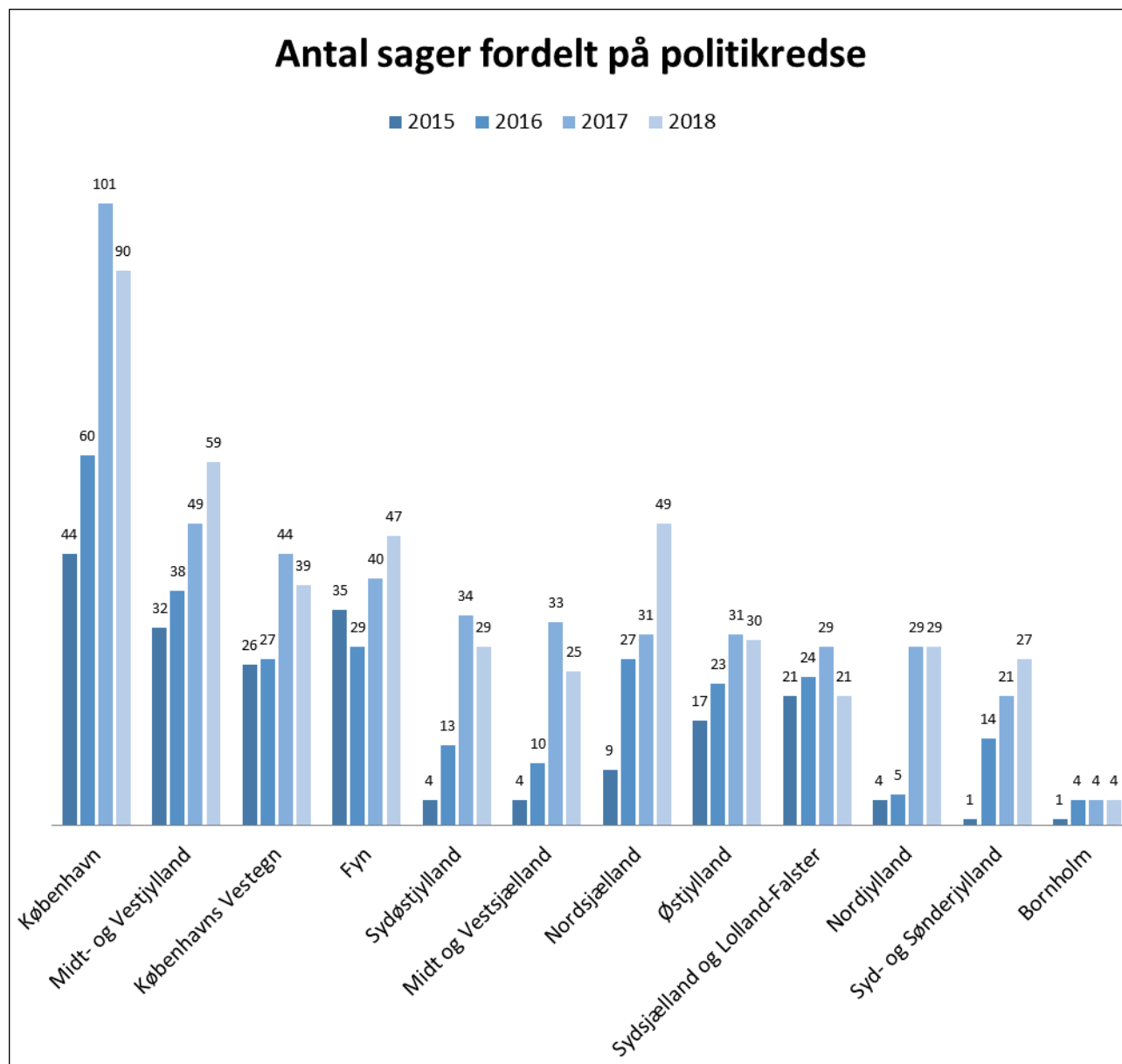
⁸ I Rigsadvokatmeddelelsen nævnes følgende indikationer for, at der foreligger et hadmotiv: 1. Mundtlige tilkendegivelser 2. Plakater, graffiti m.v. 3. Mistænkt tilhørsforhold/sympatier og 4. Forurettedes forhold m.v. eller gerningsstedet.

⁹ Den relativt store forskel på antallet af sager fra 2015 og 2016 til 2017 og 2018 skyldes som tidligere nævnt Rigspolitiets nye monitoringspraksis.

4.2 Geografisk fordeling

Figur 2 viser, hvordan de 449 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på landets politikredse.

Figur 2: Registrerede hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 fordelt på politikredse

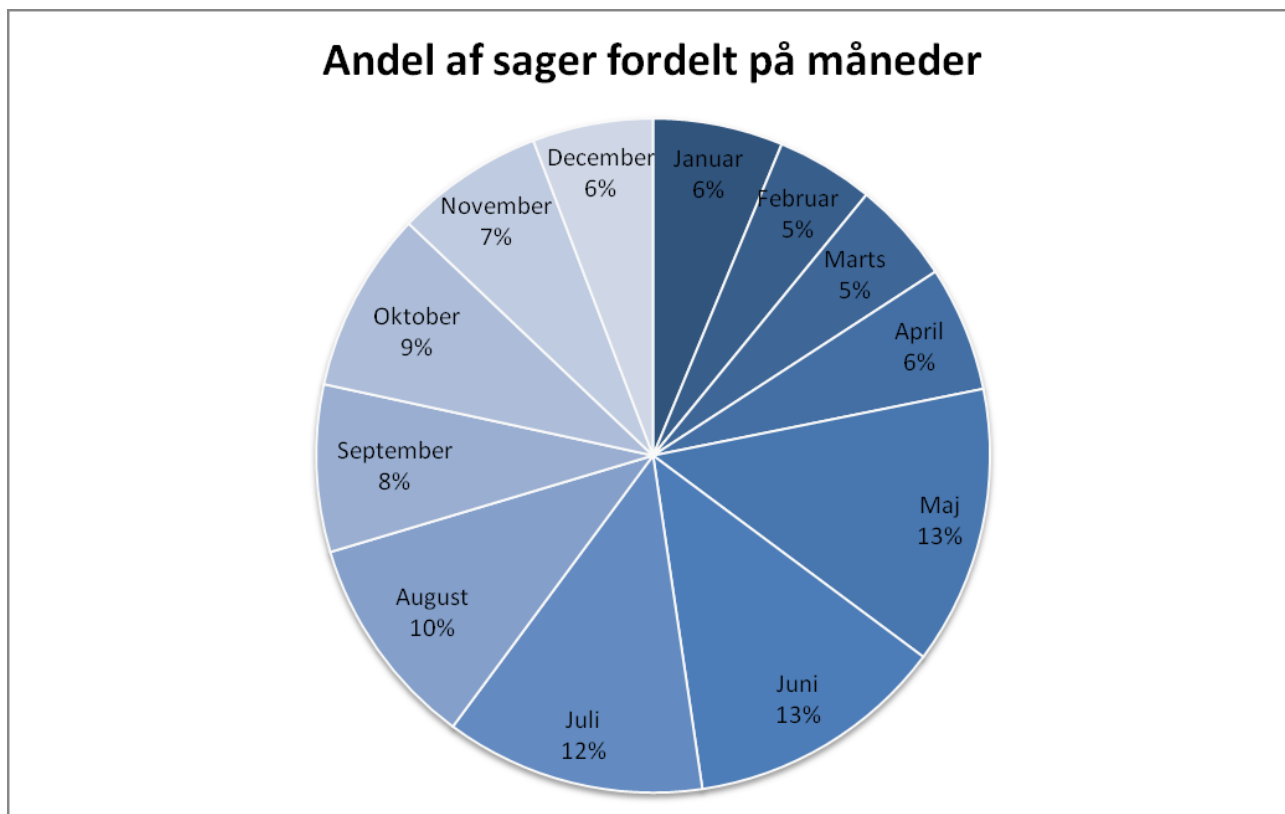

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

4.3 Fordeling på måneder

Figur 3 viser, hvordan de 449 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på årets 12 måneder.

Figur 3: Registrerede hadforbrydelser i 2018 fordelt på måneder

Kilde: Politiets sagstyringssystem (POLSAS)

Figuren viser, at størstedelen af de 449 registrerede hadforbrydelsessager i 2018 fandt sted i sommerhalvåret. I alt 62 % af sagerne (svarende til 281 sager) fandt sted i andet og tredje kvartal, mens 38 % af sagerne (svarende til 168 sager) fandt sted i første og fjerde kvartal. Det er ikke muligt at give en entydig forklaring på fordelingen på året, men det er vigtigt at nævne, at der er tale om relativt små tal, hvorfor det ikke er muligt at påvise, om denne fordeling også ville gøre sig gældende, hvis det ukendte mørketal (de ikke politianmeldte sager) blev indregnet.

4.4 Kriminalitetstype

Datamaterialet indeholder 225 hadforbrydelsessager, der er registreret på undersøgelsesnumre eller som hændelser, hvilket f.eks. kan hænge sammen med, at der på tidspunktet for registrering har været tvivl om gerningsindholdet, eller hvilken straffebestemmelse sagen kunne kategoriseres under. Dermed er godt 50 % af alle de registrerede sager fra 2018 oprettet som undersøgelser eller hændelser. Som tidligere nævnt kan sagerne dog efterfølgende være blevet konverteret til straffesager. De 225 sager omfatter en lang række forskellige kriminalitetstyper og er derfor opgjort særskilt i tabel 1.

Tabel 1: Hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 registreret som hændelser eller undersøgelser

Registrering	2015	2016	2017	2018
Undersøgelser	36	57	58	46
Hændelser	45	58	156	179
I alt	81	115	214	225

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

I 2018 udgjorde hadforbrydelser registreret som undersøgelser og hændelser 50 % af det samlede antal sager, i 2017 udgjorde de 48 %, i 2016 udgjorde de 42 %, og i 2015 udgjorde de 41 %.

De resterende 224 hadforbrydelsessager fra 2018 er oprettet som straffesager.

Tabel 2 viser, hvordan de 224 hadforbrydelsessager i 2018, der er oprettet som straffesager, fordeler sig på forskellige kriminalitetstyper.

Tabel 2: Hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 fordelt på kriminalitetstyper

Kriminalitetstype	2015	2016	2017	2018
Vold	38	33	60	49
Hærværk	31	39	50	18
Hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b)	23	55	48	68
Trusler	13	27	23	34
Røveri	3	0	5	2
Indbrud	1	1	2	0
Tyveri	1	0	2	0
Andre strafbare forhold ¹⁰	7	4	42	53
I alt	117	159	232	224

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Opgørelsen viser, at den største sagskategori i 2018 er *hadefulde ytringer* med 30 % af sagerne. Andelen af hadefulde ytringer udgjorde i 2017 20 % af det samlede antal registrerede hadforbrydelser. I 2016 udgjorde de 35 %, og i 2015 udgjorde de 20 %¹¹. Hadefulde ytringer er den kriminalitetstype, der er steget mest fra 2017 til 2018, idet antallet af sager registreret som hadefulde ytringer er steget med 20 sager. Hærværk er derimod den kriminalitetstype, der er faldet mest fra 2017 til 2018, idet antallet af sager registreret som hærværk faldt med 32 sager.

¹⁰ Kategorien omfatter en række sager, der ikke falder under de øvrige kategorier, f.eks. sager vedrørende knivloven, brandstiftelse og offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

¹¹ Da det samlede antal sager er forholdsvis beskedent, kan selv små udsving i de numeriske værdier føre til store procentvise udsving.

4.5 Motiv

Et hadmotiv drejer sig om gerningspersonen opfattelse af offerets baggrund. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om offeret rent faktisk har den etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering m.v., som gerningspersonen tillægger personen. Det afgørende er gerningspersonen subjektive opfattelse af offerets baggrund, og at denne opfattelse har været motiverende for den strafbare handling. Tabel 3 viser, hvordan de 198 hadforbrydelser i 2015, de 274 hadforbrydelser i 2016, de 446 hadforbrydelser i 2017 og de 449 hadforbrydelser i 2018 fordeler sig på motivkategorierne i politiets monitoring, hvor hovedkategorierne er: 1) racistisk motiverede, 2) religiøst motiverede og 3) seksuelt orienterede hadforbrydelser. Indenfor de tre hovedkategorier skelnes der ydermere mellem en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet bag hadforbrydelsen.

Tabel 3: Hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 fordelt på motivkategorier

Motiv	Underkategori	2015	2016	2017	2018
<i>Racistisk motiveret</i>	Nationalitet/etnicitet	56	66	56	52
	Race/hudfarve	46	51	103	155
	Øvrige racistisk motiveret	2	23	64	53
	I alt	104	140	223	260
<i>Religiøst motiveret</i>	Islam	41	56	67	63
	Jødedom	13	21	38	26
	Kristendom	5	6	30	14
	Øvrige trossamfund og menigheder	1	5	7	9 ¹²
	Hinduisme	0	0	0	0
	Buddhisme	0	0	0	0
	I alt	60	88	142	112
<i>Seksuelt orienteret</i>	Homoseksualitet	26	40	68	62
	Transvestisme/Transkønnethed ¹³	5	4	13	10
	Seksualitet i øvrigt	0	1	0	2
	I alt	31	45	81	74
<i>Ikke muligt at specificere motiv¹⁴</i>	I alt	3	1	0	3
Alle motivkategorier		198	274	446	449

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

¹² Otte ud af de ni sager er rettet mod personer, der tilhører trosretningen Jehovas Vidner.

¹³ I Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2015 hed denne kategori "Transvestisme", men efter dialog med LGBT Danmark er Rigspolitiet blevet opmærksomme på, at det er mere retvisende med den nuværende titel "Transvestisme/Transkønnethed". I monitoringsordningen hedder søgenøglen dog fortsat "Transvestisme".

¹⁴ I et mindre antal sager i 2015 og 2016 har det på grund af manglende oplysninger ikke været muligt at specificere hadmotivet. Sagerne er dog medtaget som hadforbrydelser, idet sagsbehandler, anmelder eller forurettede har angivet, at der kan have været tale om en hadforbrydelse.

Der er i 2018 fortsat registreret en overvægt af racistisk motiverede sager, den næststørste kategori er religiøst motiverede sager, og den mindste kategori er dermed seksuelt orienterede sager.

Den underkategori, der har flest sager i 2018, er sager, der er motiveret af gerningspersonens opfattelse af offerets race/hudfarve med 155 sager. Et fåtal - i alt 13 - af de racistisk motiverede hadforbrydelser var rettet mod etniske danskere¹⁵.

Racistisk motiverede hadforbrydelser

I alt 260 hadforbrydelser, dvs. over halvdelen af de sager, som er registreret af politiet i 2018, er racistisk motiverede. Der er inden for denne kategori tale om et bredt udsnit af både de kriminalitetstyper, som er mest fremtrædende i forbindelse med straffesagerne på hadforbrydelsesområdet, hvilket vil sige vold, trusler, hærværk og hadefulde ytringer, men også andre typer af sager. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningspersonen har fremsat mundtlige eller skriftlige racistiske tilkendegivelser i forbindelse med det kriminelle forhold, f.eks. i forbindelse med et voldeligt overfald eller fremsættelse af en trussel (se eksemplerne på næste side).

Det er vigtigt at bemærke, at eksemplerne i tekstboksene på de følgende sider vedrører anmeldte sager. Det er dermed ikke sager, hvor der nødvendigvis efterfølgende er rejst sigtelse eller tiltale eller sket domfældelse. Eksemplerne i tekstboksene stammer fra datasættet, der ligger til grund for denne årsrapport.

Gennemgangen af sagerne inden for motivkategorien *racistisk motiveret* har vist, at det i praksis er vanskeligt at skelne mellem underkategorierne for de racistisk motiverede hadforbrydelser, dvs. afgøre om det kriminelle forhold har haft baggrund i offerets nationalitet/etnicitet, race/hudfarve eller øvrige racistiske bevæggrunde¹⁶.

¹⁵ Denne optælling er foretaget på baggrund af en søgning i resuméfelterne. En manuel gennemgang af samtlige sager (449 sager) kan muligvis afdække flere sager rettet mod etniske danskere.

¹⁶ Denne kategori indeholder sager, hvor det er konstateret, at der har været et racistisk motiv, men hvor det ikke har været muligt at definere motivet som omhandlende nationalitet/etnicitet eller race/hudfarve.

Eksempler på racistisk motiverede hadforbrydelser

Vold

- Forurettede stod ved kassen for at betale, da en mand med sin indkøbsvogn flere gange bevidst kørte hårdt ind i forurettedes ryg, hvorefter han udtalte *"Skrid hjem, hvor du kommer fra"*.
- En person henvendte sig til forurettede og dennes tre måneder gamle barn samt tre andre kvinder på en legeplads. Personen sagde bl.a. til forurettede *"I lugter ligesom rotter"* samt *"I er arabere"*. Personen var meget aggressiv og truende. Personen gik helt tæt på forurettedes ansigt, mens forurettede sad med sit barn i favnen. Personen spyttede forurettede fire gange i ansigtet.

Hadefulde ytringer

- I forbindelse med en sag om uberettiget videregivelse af billeder havde en person skrevet følgende kommentar til et Facebook-opslag: *"Se en flok klamme perkere. Man kan jo kun krydse fingre for, at dommeren for en gangs skyld tager sig sammen og smider jer ned i det år 1600 I kommer fra, usle abekatte"*.

Som det også er blevet påpeget i Rigspolitiets tidligere årsrapporter vedrørende hadforbrydelser, har flere studier vist, at der ses at være en sammenhæng mellem terrorhændelser og det efterfølgende antal af hadforbrydelser med racistisk og religiøst motiv, og at terrorhændelser kan fungere som "trigger events" for stigninger i forekomsten af hadforbrydelser (Williams & Pearson 2016, Williams & Burnap 2015). Eksempelvis viser en amerikansk undersøgelse en sammenhæng mellem terrorangrebet på World Trade Center i 2001 og hadforbrydelser i USA, hvor hadforbrydelser rettet mod muslimer og arabere steg drastisk i ugerne umiddelbart efter terrorhændelsen (King & Sutton 2014). Ligeledes viser et engelsk studie, at antallet af hadforbrydelser rettet mod arabere og asiater i England steg voldsomt umiddelbart efter terrorangrebet, der ramte USA i 2001, og igen efter terrorangrebet, der ramte London i 2005. I begge tilfælde faldt antallet af hadforbrydelser efter en periode, men var dog ét år efter terrorangrebet i London stadig højere end før terrorangrebene (Hanes & Machin 2013).

Efter terrorangrebet i Manchester i maj 2017 skete der en fordobling i antallet af registrerede hadforbrydelser i dagene umiddelbart efter angrebet i forhold til dagene umiddelbart op til angrebet (BBC News 2017). Også efter terrorangrebet i juni 2017 i London steg antallet af registrerede racistisk motiverede hadforbrydelser i dagene umiddelbart efter angrebet (Independent 2017).

Religiøst motiverede hadforbrydelser

I alt 112 af de 449 registrerede hadforbrydelser i 2018 var religiøst motiverede hadforbrydelser. 56 % af sagerne inden for denne kategori var rettet mod personer med muslimsk baggrund. Muslimer er således

den religiøse gruppe, der tegner sig som ofre for den største andel af de registrerede hadforbrydelsessager i 2018. Antallet af hadforbrydelser rettet mod muslimer udgjorde 47 % af de religiøst motiverede hadforbrydelser i 2017, 64 % i 2016 og 68 % i 2015. Det bemærkes i den sammenhæng, at islam udgør den største religiøse minoritet i Danmark, hvorfor det er forventeligt, at politiet modtager forholdsvis flere anmeldelser fra personer med muslimsk baggrund end fra personer fra mindre udbredte trosretninger.

Hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund tegner sig med 26 sager for det næsthøjeste antal af religiøst motiverede hadforbrydelser. Hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund udgør i 2018 23 % af det samlede antal religiøst motiverede sager. I 2017 udgjorde hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund 27 % af det samlede antal religiøst motiverede hadforbrydelser, mens de i 2016 udgjorde 24 % og i 2015 22 %. Andelen af religiøst motiverede hadforbrydelser rettet mod personer med jødisk baggrund ligger dermed nogenlunde stabilt i hele undersøgelsesperioden. Det Jødiske Samfund i Danmark udgiver årligt en rapport, hvori registrerede antisemitiske hændelser i Danmark beskrives og analyseres. Rapporten bliver udarbejdet på baggrund af de anmeldelser, som AKVAH¹⁷ modtager. AKVAH registrerede i 2017 30 antisemitiske hændelser fordelt på kategorierne overfaldssituationer og fysisk chikane, trusler, antisemitiske ytringer og anden chikane. De 30 registrerede hændelser i 2017 er otte hændelser flere end i 2016, hvor AKVAH registrerede 22 antisemitiske hændelser. AKVAH har fra 2013 til 2017 registreret et fald i antallet af antisemitiske hændelser fra 40-60 hændelser om året i 2013 og 2014 til 20-30 hændelser om året i 2015, 2016 og 2017. AKVAH antager, at antallet af antisemitiske hadforbrydelser holdes kunstigt nede, fordi mange danske jøder, af frygt for antisemitisme, undgår at vise, at de er jødiske (Det Jødiske Samfund i Danmark 2018: 5-6).

Der blev i 2018 registreret 14 hadforbrydelser rettet mod kristne. Hadforbrydelser rettet mod kristne udgjorde dermed i 2018 knapt 13 % af det samlede antal religiøst motiverede hadforbrydelser. I 2017 udgjorde hadforbrydelser rettet mod kristne 21 %, mens de i 2016 udgjorde 7 % og i 2015 8 % af det samlede antal religiøst motiverede hadforbrydelser. 6 ud af de 14 sager vedrører tidligere muslimer, der er konverteret til kristendom og som udsættes for hadforbrydelser på baggrund heraf.

¹⁷ Det Jødiske Samfund i Danmarks Afdeling for Kortlægning og Vidensdeling af Antisemitiske Hændelser.

Eksempler på religiøst motiverede hadforbrydelser

Hærværk

- Anmelder, en ung kvindelig jøde, opdagede, at hendes bil var blevet udsat for hærværk. Der var ridset et hagekors på motorhjelmene og en vandret ridse langs venstre side af bilen.

Trussel på livet

- Anmelder, som er Jehovas Vidne, gik i et boligområde, hvor han blev kontaktet af en beboer, som virkede noget truende. Beboeren sagde i en truende tone, at anmelder skulle forsvinde fra stedet, ellers ville han smadre anmelders hoved, og han ville også hente sin hund og pudse den på anmelder.

Seksuelt orienterede hadforbrydelser

62 ud af de 74 seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2018 var rettet mod homoseksuelle, men der ses også flere eksempler på sager, der omhandler hadforbrydelser mod transpersoner.

En sammenligning med de to øvrige motivkategorier viser - ligesom i 2015, 2016 og 2017 - at der i de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager oftere er flere involverede gerningspersoner, end det er tilfældet i de racistisk og religiøst motiverede hadforbrydelser. I 36 % af de registrerede hadforbrydelsessager, der er seksuelt orienteret, var der to eller flere gerningsmænd. Dette gør sig gældende i 10 % af de racistisk motiverede sager og religiøst motiverede sager¹⁸. Det bemærkes, at disse sammenligninger er baseret på et forholdsvis lille antal sager, hvorfor det ikke kan udelukkes, at forskellene kan være udtryk for tilfældigheder. Dog er det fjerde år i træk, at denne fordeling viser sig.

¹⁸ | alle tre motivkategorier indgår der sager, hvor antallet af gerningsmænd er ukendt, og det kan derfor ikke udelukkes, at nogle af disse sager også kan omhandle to eller flere gerningsmænd.

Eksempler på seksuelt orienterede hadforbrydelser

Vold

- Forurettede gik sammen med en ven, da en gruppe unge mænd rettede henvendelse til forurettede ved at kalde ham *"faggot"*, hvorefter de slog forurettede flere gange i ansigtet med knyttede hænder; med blå mærker og overfladiske sår til følge.
- Forurettede, som i forbindelse med Copenhagen Pride var malet med regnbuens farver i ansigtet og medbringende et regnbuefarvet flag, blev spyttet i hovedet af sigtede, som også fratog forurettede flaget og ødelagde det.

Trussel på livet

- To forurettede blev truet med en hammer, imens der blev udtalt *"Jeg smadrer kraniet på jer"* og *"Klamme lebbe - du skal nok komme i helvede"*.

4.6 Gerningssteder

Tabel 4 viser hadforbrydernes fordeling på forskellige typer af gerningssteder. Opgørelsen tager udgangspunkt i den gerningsstedsregistrering, som politiet foretager i hver enkelt sag ud fra en række foruddefinerede gerningsstedstyper¹⁹. Disse gerningsstedstyper er herefter inddelt i seks overordnede kategorier: "Offentligt tilgængelige steder", "Restaurant/beværtning/diskotek", "Privat bolig", "Arbejde/uddannelse", "Internettet" og "Øvrige"²⁰.

Et antal sager indeholder ikke oplysninger omkring gerningsstedet og er derfor kategoriseret som "Ukendt".

¹⁹ I de tilfælde, hvor politikredsens sagsbehandleren ikke har påsat sagen en gerningsstedstype, har Rigspolitiet ifm. monitoringen påsat en gerningsstedstype.

²⁰ I denne kategori er gerningsstedet eksempelvis et asylcenter, en institution, et værested eller en kirke eller kirkegård.

Tabel 4: Hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 fordelt på gerningsstedstyper

Gerningssted	2015	2016	2017	2018
Offentligt tilgængelige steder	78	108	174	193
Internettet	44	59	73	89
Arbejdsplads/uddannelsessted	26	22	25	31
Privat bolig	22	29	74	74
Restaurant/beværtning/diskotek	8	13	22	15
Øvrige	12	28	53	30
Ukendt	8	15	25	17
I alt	198	274	446	449

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Ved fordelingen af hadforbrydelser på de forskellige gerningsstedstyper er det særligt værd at bemærke, at internettet er det andet hyppigst forekommende gerningssted både i 2015, 2016 og 2018 og det tredje hyppigst forekommende gerningssted i 2017. I 2015 og 2016 udgjorde hadforbrydelser på internettet ca. 22 % af det samlede antal hadforbrydelsessager, mens tallet i 2017 lå på 16 %. I 2018 udgjorde hadforbrydelser på internettet 20 % af det samlede antal hadforbrydelsessager.

Hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

I alt 193 af de 449 registrerede hadforbrydelser i 2018 blev begået på offentligt tilgængelige steder. Denne kategori omfatter 99 forhold, som er begået på åben gade og 94 forhold, som er begået på andre offentlige steder, såsom rastepladser, parker, supermarkeder, svømmehaller og transportmidler. 111 af de hadforbrydelsessager, hvor gerningsstedet er et offentligt tilgængeligt sted, drejer sig om racistisk motiverede sager, 37 drejer sig om religiøst motiverede sager, og 44 drejer sig om seksuelt orienterede sager. I én sag har det ikke været muligt at fastslå motivkategorien. Størstedelen af sagerne omhandler hændelser (85 sager) eller vold (33 sager). Herudover vedrører sagerne blandt andet hærværk, trusler og hadefulde ytringer.

Kategorien "Restaurant/beværtning/diskotek" kan også siges at vedrøre hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder, men er her opgjort særskilt, fordi den i høj grad omfatter hadforbrydelser i nattelivet.

Eksempler på hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

Vold

- Forurettede blev tildelt flere slag i ansigtet og på kroppen samt sparket på højre ben. Forurettede blev i den forbindelse kaldt "*flygtningemand*" og "*fucking syriske dreng*". Forurettede kunne genkende flere af gerningspersonerne fra byen. Der var omkring otte personer, som overfaldt ham, men der var ca. 10-11 personer tilstede under overfaldet.

Trussel på livet

- Forurettede stod og ventede på en bus, da tre mænd umotiveret gik hen til hende. De tre mænd kaldte hende "*nigger*", hældte en øl ud over hende og udtalte, at de ville slå hende ihjel.
- Forurettede gik ad et stisystem mod sin bopæl, og idet han passerede et fælleshus, råbte en person "*æv æv, dig der bøsserøv*" til ham. Forurettede svarede tilbage og sagde "*Ti nu stille*", hvilket fik personen til at råbe en række skældsord og afslutningsvis råbe "*du kan komme over til mig, så vil jeg dræbe dig*". Forurettede forlod stedet herefter. Forurettede oplyste til politiet, at han er homoseksuel, og at han de sidste måneder havde oplevet flere tilfælde, hvor han var blevet forulempet verbalt på grund af sin seksualitet af samme person.

Hadforbrydelser på internettet

Internettet er med 89 af de i alt 449 sager den andenstørste gerningsstedskategori. Politiet har i de senere år haft særlig opmærksomhed på betydningen af den teknologiske udvikling, den udbredte brug af sociale medier og den generelle stigning i it-brugere i forhold til kriminalitetsudviklingen (Rigspolitiet 2016).

Ud af de 89 sager, hvor gerningsstedet er registreret som internettet, drejer 52 sager sig om racistisk motiverede sager, 31 drejer sig om religiøst motiverede sager, og fem drejer sig om seksuelt orienterede sager. I én sag var det ikke muligt at fastslå motivet. Størstedelen af sagerne omhandler hadefulde ytringer (24 sager).

I et norsk studie, der omhandler udviklingen inden for højreekstremisme i Norge, berøres blandt andet hadefulde ytringer på internettet. I studiet konkluderes det, at arenaerne for ekstremistisk aktivisme i høj grad er flyttet fra det fysiske rum til internettet, blandt andet i form af sociale medier, blogs og hjemmesider. I studiet nævnes det, hvordan denne ændring har medført både positive og negative konsekvenser. På den positive side medfører den øgede ageren på internettet, at der bliver færre muligheder for fysiske og voldelige sammenstød mellem meningsmodstandere, mens den øgede ageren på internettet på den negative side betyder, at tærsklen for at fremsætte hadefulde ytringer er blevet lavere, og at det sandsynligvis har været med til at øge antallet af hadefulde ytringer på internettet markant. Derudover

påpeges det i studiet, at en negativ konsekvens ved den øgede onlineaktivitet er, at aktivismen ikke længere er knyttet til specifikke geografiske steder, hvor der ofte findes lokale forebyggelsestiltag. Dermed er det en risiko, at de personer, der ytrer sig hadefuldt på internettet, ikke opdages (Bjørge 2018: 30 - 33).

Institut for Menneskerettigheder udgav i 2017 rapporten "Hadefulde ytringer i den offentlige online debat". Rapporten bygger på en undersøgelse foretaget af Institut for Menneskerettigheder, der sætter fokus på hadefulde ytringer i den offentlige online debat. Til brug for undersøgelsen tog Institut for Menneskerettigheder udgangspunkt i DR Nyhedernes og TV2 Nyhedernes Facebook-sider. Der blev indsamlet i alt 2996 Facebook-kommentarer på de to nyhedsmediers Facebook-sider. Indsamlingen af kommentarer fandt sted efter, at Facebook og nyhedsmedierne selv havde redigeret og slettet kommentarer, men på trods heraf fandt Institut for Menneskerettigheder, at hver syvende kommentar²¹, der havde fået lov til at blive stående, var hadefuld.

Instituttet fandt, at de hadefulde opslag hyppigst forekommer i forbindelse med nyhedsopslag omhandlende religion, tro, flygtninge, migration, asyl og ligestilling. Instituttet konkluderede ligeledes, at hadefulde kommentarer hyppigere forekommer i forbindelse med et nyhedsopslag, der har indeholdt en hadefuld ytring, for eksempel i form af et citat, end i nyhedsopslag, hvor dette ikke er tilfældet (Institut for Menneskerettigheder 2017: 7). Endeligt konkluderede instituttet, at det som oftest (i 76 % af tilfældene) var mandlige debattører, der er afsendere af de hadefulde ytringer, og at størstedelen (64 %) af ytringerne er rettet mod en gruppe af mennesker frem for en enkelt debattør (Institut for Menneskerettigheder 2017: 79).

International Network Against Cyber Hate (INACH), der er en organisation, som støttes økonomisk af EU, har udarbejdet en rapport, der omhandler hadforbrydelser på internettet på tværs af de lande, som organisationen dækker²². Organisationens medlemmer er en lang række civilsamfundsorganisationer fra i alt 22 lande i og udenfor Europa²³. I rapporten opdeler INACH forskellige online platforme i kategorierne Web 1.0 (hjemmesider, forums, blogs) og Web 2.0 (Facebook, Twitter, youtube, Google+, Instagram, Vimeo, Dailymotion, Tumblr, Pinterest, Snapchat, Telegram, VK.com og andre). Denne opdeling foretages dels med henblik på at kunne belyse, på hvilke platforme de rapporterede hadforbrydelser finder sted, og dels med henblik på at kunne belyse, hvor stor en del af de rapporterede hadforbrydelser som de enkelte platforme har fjernet (Devinat og Berecz 2018: 5 - 8). I relation til Web 1.0 platformene finder INACH, at godt 69 % af de rapporterede hadforbrydelser finder sted på hjemmesider, hvilket gør hjemmesider til den hyppigst forekommende Web 1.0 platform. I relation til Web 2.0 platformene finder INACH, at knap 44 % af de rapporterede hadforbrydelser finder sted på Facebook, hvilket gør Facebook

²¹ Institut for Menneskerettigheder anvender i undersøgelsen en definition på hadefulde ytringer, som ikke umiddelbart er identisk med straffelovens § 266 b's ordlyd. Institut for Menneskerettigheders definition er som følger: "Stigmatiserende, nedsættende, krænkende, chikanerende og truende ytringer, der fremsættes offentligt mod et individ eller en gruppe baseret på individets eller gruppens køn, etnicitet, religion, handicap, seksuelle orientering, alder, politiske observans eller sociale status".

²² Data til rapporten er indsamlet i perioden maj 2017 til maj 2018.

²³ Danmark er ikke en del af INACH.

til den hyppigst forekommende Web 2.0 platform. Den næsthypigst forekommende Web 2.0 platform er Youtube, hvor knap 22 % af de rapporterede hadforbrydelser finder sted, og den tredjehyppigst forekommende Web 2.0 platform er Twitter, hvor knap 18 % af de rapporterede hadforbrydelser finder sted. Sammenlignes alle platformene uden at skele til opdelingen i Web 1.0 og Web 2.0 platforme, finder INACH, at Facebook er den hyppigst forekommende platform, idet godt 32 % af de registrerede hadforbrydelser finder sted på denne platform (Devinat og Berecz 2018: 16 - 18). INACH har ligeledes opgjort i hvor høj grad de forskellige platforme fjerner hadefuldt materiale, hvis de gøres opmærksom på materialet. Her finder INACH, at hjemmesider fjernede godt 52 % af det hadefulde materiale, der blev rapporteret til dem, mens Facebook fjernede godt 60 % af det hadefulde materiale, der blev rapporteret til dem. I rapporten konkluderes det, at de hyppigst forekommende hadmotiver på tværs af de forskellige platforme er racisme, antisemitisme, had rettet mod muslimer og had rettet mod flygtninge (Devinat og Berecz 2018: 2 - 4).

Eksempler på hadforbrydelser på internettet

Hadefulde ytringer

- En person opfordrede på sin åbne Facebook-profil til at hylde Krystalnatten og skrev, at *"Jøder er satans skrald og de skal udslettes"*. Ydermere havde personen slået et billede op af sig selv, hvortil han skrev *"Refugees not welcome! Kill them before they land in Europe. Europe are in war with the niggers, the muslims and the jews – kill all of them!"*
- En person havde på Facebook skrevet følgende *"Mange muslimske mænd har sex med grise"* og *"Muslimske mænd ved godt, at han i forhold til en dansker kun er en ussel hund eller gris, som aldrig vil kunne være andet end en taber og slave i Danmark, som simpelthen er alt for kompliceret et land til, at en muslim kan finde ud af at bo her"*.

Offentlig tilskyndelse til forbrydelse

- En person havde på sin Facebook-profil delt en video fra en forening, der arbejder for dialog mellem muslimske kvinder og det brede samfund. Personen havde som kommentar til videoen skrevet *"INGEN DIALOG TAK! Giv dem én måned til at forlade landet! Derefter må de skydes ned som de undertrykkende muslimske terrorister de er! Dusør bør gives!"*
Derudover havde han delt et andet Facebook-opslag vedrørende en niqabklædt kvinde og skrevet *"Gardinhoveder er provokerende og burde irrettesættes med bøder og kunne trækkes i SU og kontanthjælp... Hjælper det ikke så SKAL de have med grovfilen = gennembankes IND-TIL de lærer at opføre sig normalt!!!"*

Som tabel 5 viser, fandt 83 af de 89 hadforbrydelser på internettet sted på sociale medier. Heraf foregik 72 sager på Facebook.

Tabel 5: Hadforbrydelser i 2015, 2016, 2017 og 2018 på internettet – fordeling på medier

Medie	2015	2016	2017	2018
Sociale medier - Heraf på Facebook	40 - heraf 38 på Facebook	53 - heraf 43 på Facebook	65 - heraf 58 på Facebook	83 - heraf 72 på Facebook
Hjemmesider	3	0	2	1
E-mail og SMS	1	5	5	4
Ukendt	0	1	1	1
I alt	44	59	73	89

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS)

Hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder

I alt 31 af de 449 hadforbrydelser i 2018 har fundet sted på forurettedes arbejdsplads eller uddannelsessted. Ud af de 31 sager, hvor gerningsstedet er registreret som enten arbejdsplads eller uddannelsessted, drejer 24 sig om racistisk motiverede sager, fem drejer sig om religiøst motiverede sager og to drejer sig om seksuelt orienterede sager. Den største sagskategori er hændelser (12 sager), mens de resterende sager drejer sig om undersøgelsessager, vold, hærværk, hadefulde ytringer og trusler.

I 2017 blev der dog registreret otte seksuelt orienterede hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder. Syv af disse drejede sig om hadforbrydelser begået mod homoseksuelle, og den sidste blev begået mod en transkønnet. I 2018 blev der registreret to seksuelt orienterede hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder, begge begået mod homoseksuelle.

Eksempler på hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder

Vold

- Forurettede var blevet tildelt et hårdt slag med flad hånd i baghovedet af sin arbejdskollega, der bagefter havde truet ham med at tildele ham et knytnæveslag i ansigtet. Arbejdskollegaen havde efterfølgende givet udtryk for, at forurettede ikke skulle komme her til landet og stjæle hans arbejde.

Hadforbrydelser i privat bolig

74 ud af de 449 hadforbrydelsessager i 2018 blev begået i eller i umiddelbar nærhed til offerets eller gerningspersonens private bolig (f.eks. opgang til lejlighed). 45 af sagerne, der er registreret med privat bolig som gerningssted, er racistisk motiveret, 20 er religiøst motiveret, og ni er seksuelt orienteret.

Eksempler på hadforbrydelser i privat bolig

Hærværk

- I forbindelse med indbrud i en lejlighed var der skrevet "*White Pride*" med sort spraymaling på væggen og tegnet et hagekors ligeledes med sort spraymaling på væggen.

Trussel på livet

- Forurettede, der kommer fra Syrien, flyttede sammen med sin familie ind i en ny lejlighed. Underboen spredte rygter blandt naboerne om, at forurettede var terrorist og voldelig. Underboen truede forurettede og forurettedes kone med, at hun vil slå hende og deres børn.

Hadforbrydelser på øvrige steder

Kategorien "Øvrige steder" omfatter primært gravpladser og religiøse institutioner samt offentlige institutioner (f.eks. børneinstitutioner) og asylcentre. Fem ud af de 449 registrerede hadforbrydelsessager er foregået på et asylcenter. Det drejer sig om tre sager, der er religiøst motiveret, og to sager, der er seksuelt orienteret.

5. Gerningspersoner og ofre

Dette afsnit baserer sig på personoplysninger fra de 449 hadforbrydelsessager fra 2018. Hver enkelt sag indeholder alene oplysninger om de involverede personers køn, nationalitet, alder og bopæl, hvorfor det på baggrund af datamaterialet kun er muligt at tegne et groft billede af, hvad der karakteriserer hadforbrydelsens ofre og gerningspersoner²⁴. Det bemærkes samtidig, at der grundet det forholdsvist lave antal sager er en vis usikkerhed forbundet med opgørelserne, som derfor ikke nødvendigvis giver et repræsentativt billede af gerningspersoner og ofre i forhold til hadforbrydelser.

Gerningspersoner

Ud af de 449 hadforbrydelsessager fra 2018 er der rejst sigtelse i 84 sager. Der er rejst sigtelse mod 101 personer, idet der i ni sager er rejst sigtelse mod mere end én person. I 26 af de 101 sigtelser er der tale om sigtelser for hadefulde ytringer, som også er den kriminalitetstype indenfor hvilken, der generelt var flest registrerede hadforbrydelsessager i 2018 (se tabel 2). Hernæst er det kategorierne "vold" (22 sigtelser) og "offentlig tilskyndelse til forbrydelse" (17 sigtelser), der tegner sig som havende flest sigtelser.

Ud af de 101 sigtede personer var 87 mænd og 14 kvinder. 91 af de sigtede personer havde dansk statsborgerskab²⁵, mens de resterende 10 sigtede fordelte sig på ni andre nationaliteter. Alderen på de

²⁴ Sagsoplysningerne er baseret på datatræk fra primo april 2019.

²⁵ Det bemærkes, at opgørelsen både indebærer personer, der er tildelt dansk statsborgerskab ved fødslen og personer, der har fået tildelt dansk statsborgerskab senere i livet.

sigtede spænder vidt, da den yngste sigtede var 15 år, og den ældste sigtede var 72 år. Gennemsnitsalderen på de sigtede ligger på 40,5 år, hvilket er højere end gennemsnitsalderen for f.eks. voldsforbrydelser generelt. Her skal der dog tages forbehold for, at tallene baserer sig på et begrænset antal personer.

Ofre

Opgørelserne over ofre for hadforbrydelser er baseret på personoplysninger fra 236 personer, der er kategoriseret som forurettede i de identificerede hadforbrydelsessager²⁶. Ud af disse 236 personer var 145 mænd og 91 kvinder.

Knap 66 % (156 personer) af de 236 forurettede var danske statsborgere. De resterende 80 forurettede repræsenterer 32 forskellige nationaliteter. Det er værd at bemærke forskellen i nationalitetsfordelingen ved gerningspersoner og ofre, idet 10 % af gerningspersonerne ikke er danske statsborgere²⁷, mens det gælder for godt en tredjedel, nemlig 34 %, af de forurettede.

Ligesom for gerningspersonerne ses der et stort spænd i de forurettedes aldre, idet den yngste forurettede var tre år og den ældste 86 år. Gennemsnitsalderen for de forurettede er 33 år²⁸, hvilket vil sige knap ti år yngre end for gerningspersonernes vedkommende. Her skal der dog også tages forbehold for, at tallene baserer sig på et begrænset antal personer.

²⁶ Der er forskellige årsager til, at der ikke indgår personoplysninger fra alle 449 hadforbrydelsessager i denne opgørelse. Dels har det i et antal sager ikke været muligt at afgøre, om anmelderen i sagen er identisk med den forurettede, og dels er sager, hvor forurettede er angivet som virksomheder, institutioner eller lignende uden personoplysninger.

²⁷ Det bemærkes, at opgørelsen både indebærer personer, der er tildelt dansk statsborgerskab ved fødslen og personer, der har fået tildelt dansk statsborgerskab senere i livet.

²⁸ Gennemsnitsalderen er udregnet på baggrund af 226 forurettede, da forurettedes alder var uoplyst i 10 tilfælde.

6. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark

Selvom Rigspolitiet som nævnt arbejder målrettet på at gøre statistikken over hadforbrydelser så retvisende som muligt, må det antages, at der fortsat findes et betydeligt "mørketal" ²⁹ i form af sager, som ikke kommer til politiets kendskab. Derfor udgør offerundersøgelser en vigtig kilde i forhold til viden omkring det samlede omfang af hadforbrydelser i Danmark. Offerundersøgelserne kan give et indtryk af "mørketallet" på området og karakteren af hadforbrydelserne og kan således supplere politiets data, når indsatsen på hadforbrydelsesområdet skal tilrettelægges. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at forskellige offerundersøgelser anvender forskellige definitioner af hadforbrydelsesbegrebet, hvilket gør, at de ikke altid er sammenlignelige med politiets opgørelser, som baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet (se nærmere om hadforbrydelsesbegrebet i indledningen til denne rapport).

Justitsministeriets Forskningskontor har i deres årlige offerundersøgelse siden 2008 belyst voldsorfes opfattelse af, om den voldshændelse, som de var udsat for, var motiveret af racisme eller homo- eller transfobi. Der spørges således ikke ind til religiøst motiverede hadforbrydelser i Justitsministeriets offerundersøgelse (Pedersen mfl. 2018: 76).

Af den seneste undersøgelse fremgår det, at 7 % af voldsorfene mener, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af racisme. Det svarer til, at mellem 3.600 og 5.000 personer mellem 16 og 74 år årligt udsættes for racistisk motiveret vold. Der er ligeledes 7 %, der svarer, at volden begået mod dem *måske* var motiveret af racisme. Der er signifikant flere mandlige end kvindelige voldsorfes, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var racistisk motiveret.

3 % af voldsorfene angiver, at volden mod dem var motiveret af homo- eller transfobi. Det svarer til, at mellem 1.500 og 2.500 personer mellem 16 og 74 år årligt udsættes for vold på baggrund af deres seksuelle orientering. Der er ligeledes 3 %, der angiver, at volden begået mod dem *måske* skyldtes homo- eller transfobi. Der er, modsat tilfældet for de racistisk motiverede voldstilfælde, signifikant flere kvindelige voldsorfes end mandlige voldsorfes, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var motiveret af homo- eller transfobi. Beregningerne i Offerundersøgelsen er baseret på meget få observationer, og resultaterne er derfor behæftet med betydelig usikkerhed, for såvel vold motiveret af racisme som homo- eller transfobi.

Justitsministeriets seneste offerundersøgelse viser, at anmeldelsestilbøjeligheden i forhold til hadmotiverede voldsforbrydelser tilsyneladende ikke adskiller sig væsentligt fra anmeldelsestilbøjeligheden for andre voldsforbrydelser, idet 40 % af ofrene for vold motiveret af racisme og 36 % af ofrene for vold

²⁹ Den kriminalitet, der ikke anmeldes eller registreres på anden vis af politiet.

motiveret af homo- eller transfobi selv har anmeldt volden, mens anmeldelsestilbøjeligheden for volds-ofre generelt ligger på 36 % (Pedersen mfl. 2017: 74). Det vides dog ikke, hvorvidt det samme gør sig gældende for andre typer af hadforbrydelser, og da der fortsat er mange hadforbrydelser, der ikke anmeldes til politiet, vurderer Rigspolitiet, at politiet fortsat bør prioritere indsatser for at øge anmeldelsestilbøjeligheden på området.

7. Aktuelle og fremtidige initiativer

Dette afsnit beskriver aktuelle og fremtidige initiativer, som skal bidrage til at styrke politiets indsats på hadforbrydelsesområdet.

Fokus på anmeldelsestilbøjelighed

Rigspolitiet har fokus på at øge anmeldelsestilbøjeligheden blandt ofre for hadforbrydelser. Det er nødvendigt at få hadforbrydelsessagerne anmeldt, så de kommer til politiets kendskab, for at politiet kan hjælpe i de konkrete sager samt gennemføre målrettede indsatser på hadforbrydelsesområdet.

Rigspolitiet har derfor udarbejdet en kort video omhandlende vigtigheden af, at hadforbrydelser anmeldes til politiet. Videoklippen er blevet delt med relevante interesseorganisationer, således at de kan lægge videoklippen op på deres hjemmesider, Facebook-sider og lignende. Formålet hermed er at øge anmeldelsestilbøjeligheden i forhold til hadforbrydelser samt at øge kendskabet til, hvad en hadforbrydelse er.

Derudover har Rigspolitiet igangsat en kampagne, som afvikles over to uger ultimo oktober og primo november 2019. Formålet med kampagnen er at gøre opmærksom på, at hadforbrydelser er ulovlige, og at det er vigtigt, at hadforbrydelser anmeldes til politiet. Kampagnen er landsdækkende og gennemføres blandt andet ved hjælp af trykte gratis postkort, som bliver tilgængelige i caféer, restauranter, biografteater og lignende over hele landet. Postkortene vil derudover være at finde på alle landets politistationer.

Endelig har Rigspolitiet i 2018 og 2019 sat ind i forhold til at oplyse om hadforbrydelser samt vigtigheden af at anmelde hadforbrydelser til politiet. Rigspolitiet besøgte blandt andet ultimo 2018 en moske, hvor Rigspolitiet efter fredagsbønnen fortalte om hadforbrydelsesområdet, besvarede spørgsmål fra menigheden og opfordrede til, at alle hadforbrydelser anmeldes til politiet.

I foråret 2019 besøgte Rigspolitiet et udrejsecenter med henblik på at fortælle personalet om hadforbrydelsesområdet, besvare spørgsmål og opfordre personalet til at hjælpe beboerne med at få anmeldt alle hadforbrydelser til politiet. Der er ydermere planlagt besøg på to asylcentre i efteråret 2019.

Endelig deltog Rigspolitiet ved et oplæg sammen med LGBT-Danmark i forbindelse med Pride i august 2019. Formålet med dette oplæg var, ligesom de ovenfor nævnte oplæg, at fortælle om hadforbrydelsesområdet, besvare spørgsmål og opfordre til, at alle hadforbrydelser anmeldes til politiet.

Styrket registrering af hadforbrydelser og ændret monitoringspraksis

Rigspolitiet har løbende fokus på at styrke registreringen på hadforbrydelsesområdet, således at vi får et så retvisende datagrundlag som muligt. Datagrundlaget anvendes til at tilrettelægge målrettede indsatser på hadforbrydelsesområdet.

På trods af, at der er etableret en monitoringsordning med særlige søgenøgler, som gør det muligt at identificere hadforbrydelsessager i politiets systemer, vidner den foreløbige monitoring på området om, at det fortsat er en udfordring at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser ved brug af hadforbrydelsessøgenøglerne i politiets systemer. Rigspolitiet har derfor, som tidligere nævnt, med virkning fra 2017 besluttet at revidere monitoringspraksissen, således at der kan fremsøges et større antal relevante sager, uagtet at disse ikke er påført en søgenøgle eller et generelt søgeord (se afsnit 3 vedrørende årsrapportens datagrundlag). Rigspolitiet har på den baggrund igangsat en særskilt control-ling af hadforbrydelsesområdet med henblik på at sikre en mere ensartet og øget anvendelse af hadforbrydelsessøgenøglerne.

Uddannelse

Rigspolitiet har fokus på at sikre, at medarbejderne i politikredsene har de rette kompetencer til at håndtere anmeldelser om hadforbrydelser professionelt og korrekt.

Undervisning i politiets registrering og behandling af hadforbrydelser indgår som en integreret del af Politiskolens basisuddannelse. Herudover udbyder Rigspolitiet et efter- og videreuddannelsesstilbud i håndteringen af hadforbrydelser til alle politikredse. Formålet med uddannelsen er at klæde deltagerne på til at håndtere hadforbrydelsessager bedst muligt samt til at registrere hadforbrydelsessager korrekt i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). På uddannelsen bliver deltagerne grundigt introduceret til anvendelsen af søgenøglerne, præsenteret for lovgivningen på området og for, hvordan en hadforbrydelsessag bedst muligt efterforskes og belyses. Herudover indgår der oplæg fra forskellige interesseorganisationer med henblik på at give deltagerne et indblik i, hvordan det er at være en del af en udsat minoritetsgruppe, og hvordan anmeldelsessituationen og mødet med politiet opleves, når man har været udsat for en hadforbrydelse.

Dialog med interessenter på hadforbrydelsesområdet

Rigspolitiet har fortsat dialog med en række centrale interessenter på hadforbrydelsesområdet, herunder Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen for bøsse, lesbiske, biseksuelle og transpersoner (LGBT), Muslimernes Fællesråd og Det Jødiske Samfund i Danmark.

Intentionen er, at der gennem afholdelse af dialogmøder etableres et tættere og løbende samarbejde med interessenterne således, at Rigspolitiet kan udveksle erfaringer med interessenterne samt få et nærmere indblik i, hvordan hadforbrydelsesområdet opleves af interessenterne. Dialogmøderne har været afholdt med jævne mellemrum over de sidste tre år, og det er intentionen at forsætte møderne fremadrettet.

Deltagelse i internationale netværk

Rigspolitiet har de seneste år haft fokus på at indhente viden og etablere samarbejder via deltagelse i internationale netværk vedrørende hadforbrydelser.

Aktuelt deltager Rigspolitiet i en række arbejdsgruppemøder vedrørende indsamling og registrering af data på hadforbrydelsesområdet. Møderne er organiseret af EU's Fundamental Rights Agency (FRA). Arbejdsgruppen, der består af repræsentanter fra alle medlemslandene i EU, har blandt andet udarbejdet en guide omhandlende nøgleprincipper i forhold til myndighedernes registrering af hadforbrydelser (European Commission 2017).

Herudover deltager Rigspolitiet og Rigsadvokaten på skift i et mødeforum under EU-kommissionen omhandlende bekæmpelse af racisme, fremmedhad og andre former for intolerance³⁰. Formålet med dette mødeforum er, at medlemslandene kan diskutere og erfaringsudveksle "best practice" indenfor hadforbrydelsesområdet, f.eks. forebyggelse og bekæmpelse af hadforbrydelser samt støtte til ofre for hadforbrydelser.

Herudover overtog Rigspolitiet pr. 1. november 2015 den nationale kontaktpunktsfunktion i forhold til OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Siden overtagelsen af ansvaret på hadforbrydelsesområdet har Rigspolitiet i denne funktion deltaget i ODIHR-konferencer vedrørende hadforbrydelser og bidrager herudover løbende med opgørelser over antallet af danske hadforbrydelser til ODIHR's årlige hadforbrydelsesopgørelser.

Den Norske nationale enhed for bekæmpelse af organiseret og anden alvorlig kriminalitet (KRIPOS) inviterede i februar 2019 til en fælles nordisk konference omhandlende hadforbrydelser og politiets arbejde på hadforbrydelsesområdet, hvor Rigspolitiet deltog. Herudover deltog repræsentanter fra Norge, Sverige, Finland og Island i konferencen. Formålet med konferencen var dels at dele erfaringer, udfordringer og løsninger på tværs af de nordiske lande og dels at etablere et blivende nordisk samarbejde. Rigspolitiet er indstillet på at fortsætte dette samarbejde.

Såvel ODIHR-konferencerne, som arbejdsgruppemøderne under EU's Fundamental Rights Agency, møderækken under EU-kommissionen og det nye nordiske samarbejde på hadforbrydelsesområdet giver Rigspolitiet mulighed for at søge inspiration og erfaringsudveksle i forhold til hadforbrydelsesområdet

³⁰ High Level Group on combating Racism, Xenophobia and other forms of intolerance.

hos de øvrige medlemslande. Møderne omhandler både registrering og monitorering af hadforbrydelser, uddannelse inden for hadforbrydelsesområdet, forebyggelse af hadforbrydelser og specifikke fokusområder, såsom hadefulde ytringer på internettet, og der er således mulighed for at drøfte mange vinkler af hadforbrydelsesområdet.

Litteratur

BBC News (2017). *Manchester attack: Hate crimes 'doubles' after incident.*

<http://www.bbc.com/news/uk-england-manchester-40064424> (hentet d. 07.06.2017).

Bjørge, Tore (2018). Høyreekstremisme i Norge - Utviklingstrekk, konspirasjonsteorier og forebyggingsstrategier. Politihøgskolen, Oslo.

Det jødiske samfund i Danmark (2018). *Rapport om antisemitiske hændelser i 2017.*

Devinat, Charlotte og Berecz, Tamás (2018). *INACH Annual Report 2017 – 2018.*

<http://www.inach.net/inach-annual-report-2017-2018/> (hentet d. 31.04.2019).

European Commission (2017). *Improving the recording of hate crime by law enforcement authorities – Key guiding principles.* http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/ec-2017-key-guiding-principles-recording-hate-crime_en.pdf (hentet d. 7.06.2018).

Hanes, E. & Machin, S. (2013). *Hate Crime in the wake of Terror Attacks: Evidence From 7/7 and 9/11.*

<http://personal.lse.ac.uk/machin/pdf/hanes%20machin%20september%202013%20web.pdf>

(hentet d. 29.05.2016).

Independent (2017). *London terror attack: Huge rise in Islamophobic hate crime following Borough Market stabbing, police figures show.*

<https://www.google.dk/amp/www.independent.co.uk/news/uk/crime/london-bridge-attack-latest-rise-islamophobic-hate-crimes-borough-market-stabbing-terror-police-a7777451.html%3Famp>

(hentet d. 09.06.2017).

Institut for Menneskerettigheder (2017). *Hadefulde ytringer i den offentlige online debat.* København.

King, R. D. & Sutton, G. M. (2014). *High Times for Hate Crimes: Explaining the*

Temporal Clustering of Hate Motivated Offending. Criminology, 51:871-894.

Pedersen, A. J. B. & B. Kyvsgaard, F. Balvig (2018). Udsathed for vold og andre former for kriminalitet.

Offerundersøgelserne 2005 - 2017. København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Regeringen (2019). *Justitsministeren: Det kan ikke passe.*

<https://www.regeringen.dk/nyheder/justitsministeren-det-kan-ikke-passe/> (hentet d. 07.05.2019).

Rigsadvokatmeddelelsen (2019). *Afsnittet om hadforbrydelser.*

[https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals\(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491\)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e](https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/api/portals(6e302527-f0b3-4a5e-889a-668aa67e5491)/Print/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/a7a856c5-1a4f-4f49-8df5-4a17ad49a73e) (hentet d. 18.09.2019).

Rigspolitiet (2016). *Strategisk Analyse 2015.* https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/546B865E-8EB2-4927-8821-FF0AF6B386D7/0/StrategiskAnalyse2015_print.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Ugebladet A4 (2016). *Titusindvis af bøsser og lesbiske skjuler deres seksualitet på jobbet.*

http://www.ugebreveta4.dk/titusindvis-af-boesser-og-lesbiske-skjuler-deres-seks_20567.aspx (hentet d. 07.06.2017).

Williams, M. & Pearson, O. (2016). *Hate Crime and Bullying in the Age of Social Media.* https://orca-mwe.cf.ac.uk/88865/1/Cyber-Hate-and-Bullying-Post-Conference-Report_English_pdf.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Williams, M. L. & Burnap, P. (2016). *US and them: identifying cyber hate on Twitter across multiple protected characteristics.* <http://epjdatascience.springeropen.com/articles/10.1140/epjds/s13688-016-0072-6>